

Figuræ orationis III, 15.

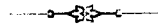
Prolemsis er uppnumning margfaldlegra luta, þeira er síðar¹⁾ eru einfaldliga greindir, sem hér:

(λ) Flugu hrafnar tveir
af Hnikars oxlum;
Huginn til hanga,
en á hræ Muninn.

(Buðlungar) — 8) Lofði (Lofðungar) — 9) Sigarr (Siklingar). — *Endlich werden noch einige berühmte Könige aufgeführt, deren Namen als tignarnöfn in der Dichtkunst gelten. — Vgl. auch Hyndl. 11, 26, wo z. T. abweichende Angaben sich finden, sowie H. G., D. H. zu diesen Str., Bær in Arkiv 22, p. 240 fg., daneben Einl. C. 4, p. 151 fg. —*

Fig. or. III, 15. — *Der Text findet sich AM II, 142 nach W, II, 417 nach A; Ausg. von Olsen S. 92. — Vgl. Vorbemerk.² §§ 2, 6.*

1) síðan A, Ols.

Die Völsunga-saga

(C = Cod. reg. 1824 B 4°)

nebst

Nornagests-Þáttur

(F = Flateyjárbók: Ólafs saga Tryggvasonar: C. 282—292.

S = Cod. AM 62 Fol.)

Siga ok getr, at vera munu⁸⁾ svik hans, ok mun Sigi hafa drepit hann; fær menn⁹⁾ til at leita hans, ok lýkr svá leitinni, at þeir fundu hann í skafli einum, ok mælti Skaði, at þann skafll skyldi kalla Breðafönn heðan af, ok hafa menn nú þat eptir síðan ok kalla svá hverja fönn, er mikil er. Þá kemr upp, at Sigi hefir drepit þrælinn ok myrðan; þá kalla þeir hann varg í véum, ok má hann nú eigi heima vera með feðr sínum. Óðinn fylgir honum nú af landi brott svá langa leið, at stóru bar, ok eigi létti hann fyrr, en hann kom honum til herskipa. Nú tekr Sigi at leggjaz í hernað með þat lið, er faðir hans fekk honum, áðr þeir skildu, ok varð hann sigrsæll í hernaðinum; ok svá kemr hans máli, at hann fekk herjat sér land ok ríki um síðir, ok því næst fekk kann sér gofugt kvánfang, ok geriz hann ríkr konungr ok mikill fyrir sér ok réð fyrir Húnalandi ok er inn mesti hermaðr. Hann á son við konu sinni, er hét Rerir¹⁰⁾, hann vex þar upp með feðr sínum ok geriz brátt mikill vexti ok gerviligr.

Nú geriz Sigi gamall maðr at aldri; hann átti sér marga 20 ofundarmenn, svá at um síðir réðu þeir á hendr honum, er hann trúði bezt, en þat váru bræðr konu hans; þeir gera þá til hans, er hann varir sízt ok hann var fáliðr fyrir, ok bera hann ofriði, ok á þeim fundi fell Sigi með hirð sinni allri. Son hans Rerir var ekki í þeim háska, ok fær hann svá mikil lið af vinum sínum ok landshöfðingjum, svá at hann eignaðiz bæði land ok konungdóm eptir Siga feðr sinn; ok nú er hann þykkiz hafa fótum undir komiz í ríki sínu, þá minniz hann á þær sakir, er hann átti við móðurbræðr sína, er drepit höfðu föður hans, ok safnar konungr sér nú liði miklu ok ferr nú á hendr frændum sínum með þenna her, ok þykkja þeir fyrr gert hafa sakar við sik, þó at hann mæti lítils frændsemi þeira; ok svá gerir hann, fyrir því at eigi skilz hann fyrri við, en hann hafði drepit alla feðrbana sína, þó at óskapliga væri fyrir allar¹¹⁾ sakir; nú eignaz hann lönd ok ríki ok fé, geriz hann nú meiri fyrir sér

8) So C. nach Bt. — 9) So B'. mit Bj., mann B., Fas. — 10) So C. nach B. — Mit dem fg. Satze Nú geriz u. w. beginnt C. II in Fas., vgl. B'. — 11) Undeutlich in C, nach Bt. eher alla; allz M. O. —

en faðir hans. Rerir fekk sér nú herfang mikit ok konu þá er honum þótti við sitt hæfi, ok eru þau mjök lengi á samt ok eigu þau öngan erfingja ok ekki barn; þat hugnar þeim báðum illa, ok biðja þau guðin með miklum áhuga, at þau gæti sér barn. Þat er nú sagt, at Frigg heyrir böen 5 þeira ok segir Óðni^{11a)}, hvers þau biðja; hann verðr¹²⁾ eigi orþrifráða ok tekr óskmey sína, dóttur Hrímnis jötuns, ok fær í hönd henni eitt epli ok biðr hana færa konungi; hón tók við eplinu ok brá á sik krákuham ok flýgr til þess, er hón kemr þar sem konungrinn er ok sat á haugi; hón lét 10 falla eplit í kné konunginum, hann tók þat epli ok þóttiz vita, hverju gegna mundi; gengr nú heim af hauginum ok til sinna manna, ok kom á fund dróttningar, ok etr þat epli sumt¹³⁾.

II¹⁾. Þat er nú at segja, at dróttning finnr þat brátt, at hón mundi vera með barni, ok ferr þessu fram langar 15 stundir, at hón má eigi ala barnit. Þá kemr at því, at Rerir skal fara í leiðangr, sem siðvenja er til konunga, at friða land sitt; í þessi ferð varð þat til tíðinda, at Rerir tók sótt ok því næst bana ok ætlaði at sækja heim Óðin, ok þótti þat mörgum fýsiligt í þann tíma. Nú ferr inu 20 sama fram um vanheilsu dróttningar, at hón fær eigi alit barnit, ok þessu ferr fram sex vetr, at hón hefir þessa sótt; nú finnr hón þat, at hón mun eigi lengi lifa, ok bað nú, at hana skyldi særa til barnsins, ok svá var gert, sem hón bað; þat var sveinbarn, ok sá sveinn var mikill vexti, 25 þá er hann kom til, sem ván var at. Svá er sagt, at sjá sveinn kysti móður sína, áðr hón dæi; þessum er nú nafn gefit, ok er kallaðr Völsungr; hann var konungr yfir Húnalandi eptir feðr sinn, hann var snemma mikill ok sterkr ok áræðisfullr um þat er mannaun þótti í ok karlmennska; 30 hann geriz inn mesti hermaðr ok sigrsæll í orrostum þeim sem hann átti í herforum. Nú þá er hann var alroskinn at aldri, þá sendir Hrímnir honum Hljóð²⁾ dóttur sína, er

11^{a)} So M. O., ok svá Óðinn *die früh. Hrgb.* — 12) Vgl. Bt. — 13) Für sumt (Wb. s. sumr) *könnte man samt (á samt) und den Ausfall eines oder einiger Worte vermuten. Vgl. Völs. rim. I, 100: epli bitu þau einkar fús. Gewöhnlich wird hón in Gedanken zu etr ergänzt.* —

II. 1) Überschr. in C Feddr Völs'. — 2) So B. nach Völs. rim. 126, 1 — liod C.

fyrir er getit, þá er hún fór með eplit til Reris, feðr Volsungs; nú gengr hann at eiga hana, ok eru þau lengi á samt, ok eru góðar samfarar þeira. Þau áttu tíu sonu ok eina dóttur; inn elzti son þeira hét Sigmundur, en Signý dóttir, 5 þau váru tvíburar, ok váru þau fremst ok vænst um alla hluti barna Volsungs konungs, ok váru þó allir miklir fyrir sér, sem lengi hefir uppi verit haft, ok at ágætum gert verit, hversu Volsungar hafa verit ofrkappsmenn miklir ok hafa verit fyrir flestum mönnum, sem getit er í fornsögum, bæði 10 um fróðleik ok íþróttir ok alls háttar kappgirni. Svá er sagt, at Volsungr konungr lét gera höll eina ágæta ok með þeim hætti, at ein eik mikil stóð í höllinni, ok limar trésins með fögurum blómum stóðu út um ræfr hallarinnar, en leggrinn stóð niðr í höllina, ok kolluðu þeir þat barnstokk³⁾.

15 III¹⁾. Siggeirr hefir konungr heitit, hann réð fyrir Gautlandi, hann var ríkr konungr ok fjölmennr; hann fór á fund Volsungs konungs ok bað hann Signýjar²⁾ til handa sér; þessu tali tekr konungr vel ok svá synir hans, en hún sjálf var þessa ófús, biðr þó feðr sinn ráða³⁾ sem öðru því 20 sem til hennar tæki; en konunginum sýndiz⁴⁾ þat ráð at gipta hana, ok var hún föstnuð Siggeiri konungi. En þá er sjá⁵⁾ veizla ok ráðahagr skal takaz, skal Siggeirr konungr sækja veizluna til Volsungs konungs. Konungr bjóz við veizlunni eptir inum beztum fögum; ok þá er þessi veizla 25 var albúin, kómu þar boðsmenn Volsungs konungs ok svá Siggeirs konungs at nefndum degi, ok hefir Siggeirr konungr marga virðuliga menn með sér. Svá er sagt, at þar váru miklir eldar gerðir eptir endilangri höllinni, en nú stendr sjá inn mikli apaldr í miðri höllinni, sem fyrr var nefndr. Nú 30 er þess við getit, at þá er menn sátu við eldana um kveldit, at maðr einn gekk inn í höllina; sá maðr er mönnum ókunnr⁶⁾ at sýn; sjá maðr hefir þess háttar búning, at hann hefir hekluflekkótta yfir sér, sá maðr var berfœttr ok hafði knýtt línbrók-

3) So Bj. u. B. — Nach B'. kann C. auch branstocce (= brandstokk?) gelesen werden, wie dies in Fas. vorgezogen ist. Über die Erklärungen vgl. das Wb. —

III. 1) Überschr. erloschen. — 2) Sygn. C. — 3) So C, þessu ergänzen Fas. u. B. — 4) So C nach Bt., en konungrinn tók þ. r. Fas. B. — 5) So C nach Bt., þessi = sjá Fas. u. B. — 6) So (oder úk. C.) nach B'. — úkunnigr Fas. —

um at beini ok hött⁷⁾ síðan á höfði, hann var hár mjök ok elliligr⁸⁾ ok einsýnn; sá maðr hafði sverð í hendi ok gengr at barnstokkinum, hann bregðr sverðinu ok stingr því í stokkinn, svá at sverðit sökkr at hjoltum upp; öllum mönnum felluz kveðjur við þenna mann, þá tekr hann til orða ok 5 mælti: sá er þessu sverði bregðr ór stokkinum, þá skal sá þat þiggja at mér at gjöf, ok skal hann þat sjálfr sanna, at aldri bar hann betra sverð sér í hendi, en þetta er. Eptir þetta gengr sjá inn gamli maðr út ór höllinni, ok veit engi, hverr hann er, eða hvert hann gengr. Nú standa þeir 10 upp ok metaz ekki við at taka sverðit, þykkiz sá bezt hafa, er fyrst náir; síðan gengu til inir gofgustu menn fyrst, en þá hverr at öðrum, engi kemr sá til er náir, því at engan veg bifaz, er þeir taka til. Nú kom til Sigmundur, son Volsungs konungs, ok tók ok brá sverðinu ór stokkinum, ok 15 var sem laust lægi fyrir honum. Þetta vápn sýndiz öllum svá gott, at engi þóttiz sét hafa jafngott sverð, ok býðr Siggeirr⁹⁾ honum at vega þrjú jafnvægi gulls. Sigmundur segir: Þú máttir taka þetta sverð eigi síðr en ek, þar sem þat stóð, ef þér sœmði at bera; en nú fær þú þat aldri, er þat 20 kom áðr í mína hönd, þótt þú bjóðir við allt þat gull, er þú átt. Siggeirr konungr reiddiz við þessi orð, ok þótti sér háðuliga svarat vera; en fyrir því at honum var svá varit, at hann var undirhyggjumaðr mikill, þá lætr hann nú, sem hann hirði ekki um þetta mál, en þat sama kveld hugði 25 hann laun fyrir þetta, þau er síðar kómu fram. —

IV¹⁾. Nú er þat at segja, at Siggeirr gengr í rekkju²⁾ hjá Signý³⁾ þenna aptan; en næsta dag eptir þá var veðr gott, þá segir Siggeirr konungr, at hann vill heim fara ok biða eigi þess, er vindr yxi eða sjá gerir⁴⁾ ófoeran. Ekki 30 er þess getit, at Volsungr konungr letti hann eða synir hans, allra helzt er hann sá, at hann vildi ekki annat, en fara frá veizlunni. Nú mælti Signý við feðr sinn: eigi vilda ek á brott fara með Siggeiri, ok eigi gerir hugr minn hlæja við

7) So (hautt) nach B'. — 8) Vielleicht wäre besser mit C. (hier u. C. XLII¹⁰⁾) eldiligr (vgl. eldri, ellri) zu schreiben. — sá maðr — —. stokkin. in C. vor ok hött s.; Umstell. nach B'. — 9) Sigg. ist in C. ausgefallen. —

IV. Die Überschr. ist unlesbar. — 2) reyckju C. — 3) So C. nach Bt., Signýiu schr. M. O. — 4) geri schlägt B'. vor. —

honum, ok veit ek af framvísi minni ok af kynfylgju várri, at af þessu ráði stendr oss mikill ófagnaðr, ef eigi er skjótt brugðit þessum ráðahag. — Eigi skaltu þetta mæla, dóttir, sagði hann, því at þat er skömm mikil bæði honum ok svá 5 oss, at brigða þessu við hann at saklausu, ok eigum vér þá engan trúnað undir honum né vingan, ef þessu er brugðit, ok man hann gjalda illu oss, slíkt er hann má, ok samir þat einna at halda af várri hendi. — Nú býz Siggeirr konungr til heimferðar, ok áðr þeir 5) fóru frá boðinu, þá bauð 10 hann Völsungi konungi mági sínum til sín á Gautland ok sonum hans öllum með honum á þriggja mánaða fresti ok því öllu liði, sem hann vildi með sér hafa ok honum væri til vegsemdar. Vill nú Siggeirr konungr gjalda í því þat er á skorti bruðlaupsgerðina fyrir þess sakir, er hann vildi eigi 15 meir vera en eina nótt, ok er ekki þat siðr manna at gera svá. Nú heitr Völsungr konungr ferðinni ok koma 6) á nefndum degi; þá skiljaz þeir mágar ok ferr Siggeirr konungr heim með konu sína.

V¹⁾. Nú er at segja frá Völsungi konungi ok sonum 20 hans, at þeir fara at ákveðinni stundu til Gautlands at boði Siggeirs konungs mágs síns ok hafa þrjú skip ór landi ok öll vel skipuð ok verða vel reiðfara ok koma skipum sínum við Gautland, en þat var síð um aptan. En þann sama aptan kom Signý, dóttir Völsungs konungs, ok kallar feðr sinn á 25 einmæli ok bræðr sína, segir nú ætlan²⁾ Siggeirs konungs, at hann hefir dregit saman óvígjan her, ok ætlar at svíkja yðr — nú bið ek yðr, segir hön, at þér farið þegar aptr í yðart ríki ok fáid yðr lið sem mest ok farið higat síðan ok hefnið yðar sjálfir ok gangið eigi í ófœru, því at eigi missi- 30 þér svika af honum, ef eigi taki þér þetta bragð, sem ek beiði yðr. Þá mælti Völsungr konungr: þat munu allar þjóðir at orðum gera, at ek mæltu eitt orð óborinn, ok strengda ek þess heit, at ek skylda hvárki flýja eld né járn fyrir hræzlu sakir, ok svá hefi ek enn gert hér til, ok hví

5) þau *vermutet* B'. — 6) ok vill koma? — *Vgl. aber Sm. Zz. 12, 85.*

V. 1) *Überschr. in C: Fall Völsungs konungs — 2) Die Worte sína ok (in C. vor Sigg.) sind nach B' zu entbehren, mit ok wird in den Hss. nach Kälund bei M. O. p. LXXIV³ öfter der richtigere Ausdr. an den irrig geschr. angereicht.*

munda ek eigi efna þat á gamals aldri? ok eigi skulu meyjar því bregða sonum mínum í leikum, at þeir hræðiz bana sinn, því at eitt sinn skal hverr deyja, en engi má³⁾ undan komaz at deyja um sinn; er þat mitt ráð, at vér flýjum hvergi, ok gerum af várri hendi sem hreystiligast; ek hefi bariz 5 hundrað sinnum, ok hefi ek haft stundum meira lið, en stundum minna; ok hefi ek jafnan sigr haft, ok eigi skal þat spyrijaz, at ek flýja, né friðar biðja. — Nú grætr Signý sárliga ok bað, at hön skyldi eigi koma til Siggeirs konungs. Völsungr konungr svarar: þú skalt at vísu fara heim til 10 bónda þíns ok vera samt með honum^{3a)}, hversu sem með oss ferr. — Nú gengr Signý heim, en þeir búa eptir um nóttina. Ok um myrgininn þegar er dagur, þá biðr Völsungr konungr upp standa sína menn alla ok ganga á land upp ok búaz við bardaga. Nú ganga þeir á land upp allir 15 alvápnadir, ok er eigi langt at biða, áðr þar kemr Siggeirr konungr með allan sinn her, ok verðr þar in harðasta orrosta með þeim, ok eggjar konungr lið sitt til framgöngu sem harðligast, ok er svá sagt, at Völsungr konungr ok synir hans gengu átta sinnum í gegnum fylkingar Siggeirs konungs 20 um daginn ok höggva á tvær hendr; ok er þeir ætla enn svá at fara, þá fellr Völsungr konungr í miðri fylkingu sinni ok þar allt lið hans með honum, nema synir hans tíu, því at miklu meira ofrefli var í móti, en þeir mætti við standa. Nú eru synir hans allir teknir ok í bönd reknir ok á brott 25 leiddir. Signý varð vör við, at faðir hennar var drepinn, en bræðr hennar höndum teknir ok til bana ráðnir; nú kallar hön Siggeir konung á einmæli. Nú mælti Signý: þess vil ek biðja þik, at þú látir eigi svá skjótt drepa bræðr mína, ok látið þá heldr setja í stökk, ok kemr mér at því, 30 sem mælt er, at unir auga meðan á sér, ok því bið ek þeim⁴⁾ eigi lengra, at ek ætla, at mér muni ekki tjóa. — Þá svarar Siggeirr: Ær ertu ok ørvita, er þú biðr bræðrum þínum meira bóls, en þeir sé höggvir; en þó skal þat veita þér, því at þess betr þykki-mér, er þeir þola verra ok hafa lengri 35 kvöl⁵⁾ til bana. — Nú lætr hann svá gera, sem hön bað,

3) *So Fas. B.* — má engi C., M. O. — 3a) hann C. *nach* M. O. —

4) bið ek þik *Paphss.* — 5) kaul C. —

ok var tekinn einn mikill stokkr ok feldr á fœtr þeim tíu brœðrum í skógi einshvers staðar, ok sitja þeir nú þar þann dag allan til nætr; en at miðri nótt þá kom þar ylgr ein ór skógi gòmul at þeim, er þeir sátu í stokkinum, hón var 5 bæði mikil ok illilig; henni varð þat fyrir, at hón býtr einn þeira til bana, síðan át hón⁶⁾ þann upp allan, eptir þat fór hón í brott. En eptir um morgininn þá sendi Signý mann til brœðra sinna, þann er hón trúði bezt, at vita⁷⁾, hvat títt sé; en er hann kemr aptr, segir hann henni, at dauðr sé 10 einn þeira; þótti henni þetta mikit, ef þeir skulu svá fara allir, en hón mátti ekki duga⁸⁾ þeim. Skjótt er þar frá at segja: nú nær í samt kom sjá in sama ylgr um miðnætti ok etr einn þeira senn til bana, unz allir eru dauðir, nema Sigmundr einn er eptir. Ok nú áðr er tíunda nótt kemr, 15 sendir Signý trúnaðarmann sinn til Sigmundar, bróður síns, ok seldi í hönd honum hunang ok mælti, at hann skyldi ríða á andlit Sigmundar ok leggja í munn honum sumt. Nú ferr hann til Sigmundar ok gerir, sem honum var boðit, ok fór heim síðan. Um nóttina eptir þá kemr sú in sama ylgr 20 at vanda sínum ok ætlaði at bíta hann til bana sem brœðr hans, en nú dregr hón veðrit af honum, þar sem hunangit⁹⁾ var á riðit, ok sleikir andlit hans allt með tungu sér ok réttir síðan tunguna í munn honum; hann lætr sér verða óbilt ok beit í tunguna ylginni, hón bregðr við fast ok 25 hnykkir at sér hart ok rak fœtrna í stokkinn, svá at hann klofnaði allr í sundr; en hann helt svá fast, at tungan gekk ór ylginni upp í tungurótunum, ok fekk af því bana. En þat er sagn sumra manna, at sú in sama ylgr væri móðir Siggeirs konungs ok hafi hón brugðit á sik þessu líki fyrir 30 trollskapar sakir ok fjolkyngi. —

VI¹⁾. Nú er Sigmundr lauss orðinn, en brotinn er stokkrinn²⁾, ok hefz Sigmundr þar nú við í skóginum. Enn sendir Signý at vita, hvat títt er, eða hvárt³⁾ Sigmundr lifir; en er þeir koma, þá segir hann þeim allan atburð, 35 hvé farit hafði með þeim ok ylginni. Nú fara þeir heim ok

6) hon (hón) *ergänzt B nach Fas.* — 7) *C. nur* ok, ok vita *Fas.*, at vita *B.* — 8) *dyga C.* — 9) *hunagit C.* —

VI. 2) *Überschr. unlesbar.* — 2) *stockinn C.* — 3) *So* (hvart) *C. nach Bt. u. M. O.* —

segja Signýju, hvat títt er; fór hón nú ok hittir bróður sinn, ok taka þau þat ráð, at hann gerir þar jarðhús í skóginum, ok ferr nú því fram um hríð, at Signý leynir honum þar ok fær honum þat er hann þurfti⁴⁾ at hafa; en Siggeirr konungr ætlar, at þeir sé allir dauðir Volsungar. Siggeirr 5 konungr átti tvá sonu við konu sinni, ok er frá þeim sagt, þá er inn ellri son hans er tíu vetra, at Signý sendir hann til móts við Sigmund, at hann skyldi veita honum lið, ef hann vildi nokkut leita við at hefna feðr síns. Nú ferr sveinninn til skógarins ok kemr síð um aptaninn til jarðhúss 10 Sigmundar, ok tekr hann við honum vel at hófi ok mælti at hann skyldi gera til brauð þeira — en ek man sækja eldivið — ok selr í hönd honum einn mjölbelg, en hann ferr sjálfr at sækja viðinn; ok er hann kemr aptr, þá hefir sveinninn ekki at gert um brauðgerðina. Nú spyrr Sigmundr, 15 hvárt búit sé brauðit, hann segir: eigi þorða ek at taka mjölbelginn, fyrir því at þar lá nokkut kykt í mjölinu. — Nú þykkiz Sigmundr vita, at þessi sveinn mun eigi svá vel hugaðr, at hann vili hann með sér hafa. Nú er þau systkin⁵⁾ finnaz, segir Sigmundr, at hann þótti ekki manni at nær, 20 þótt sveinninn væri hjá honum. Signý mælti: tak þú hann þá ok drep hann; eigi þarf hann þá lengr at lifa! ok svá gerði hann. Nú líðr sjá vetr, ok einum vetri síðar þá sendir Signý inn yngra sonn sinn á fund Sigmundar, ok þarf þar eigi sögu um at lengja, ok fór, sem samt sé, at hann drap 25 þenna svein at ráði Signýjar.

VII¹⁾. Þess er nú við getit, eitt hvert sinn þá er Signý sat í skemmu sinni, at þar kom til hennar ein seiðkona fjolkunnig harla mjök; þá talar Signý við hana: þat vilda ek, segir hón, at vit skiptum²⁾ hómum! — hón segir seiðkonan³⁾: 30 þú skalt fyrir ráða! ok nú gerir hón svá af sínum brögðum, at þær skipta litum, ok sez seiðkonan nú í rúm Signýjar at ráði hennar ok ferr í rekkju hjá konungi um kveldit, ok ekki finnr hann, at eigi sé Signý hjá honum. Nú er þat frá Signýju at segja, at hón ferr til jarðhúss bróður⁴⁾ síns 35 ok biðr hann veita sér herbergi um nóttina: því at ek hefi

4) *So Bt.*, þyrfti *C.* (*wie þyrfa u. w.*). — 5) *systinn C.* —

VII. 1) *Überschr.* Signý gat Sinfjotla. — 2) *Vgl. Wb.* — 3) *seiðkon.* *fehlt in allen Paphss. u. Fas.* — 2) *bróðurs C. u. M. O.*

